

Smernica FSC č. 2

**Podpora biodiverzity pri hospodárení v lesoch, zber dát a evidencia o lesoch,
vymedzenie a ponechávanie stromov na dožitie a rozklad**

platnosť od: 1.1.2025

platnosť do: zrušenia

publikované: www.realforest.sk, 15.2.2025

smernicu vytvoril: Ing. Vladimír Rybár

smernicu schválil: Ing. et Ing. Jerguš Rybár, PhD.

ruší sa:

táto Smernica dopĺňa:

Prílohy:

Číslo verzie	Názov	Účinnosť od	Schválené kým
1.0	Podpora biodiverzity pri hospodárení v lesoch, zber dát a evidencia o lesoch, vymedzenie a ponechávanie stromov na dožitie a rozklad	1.1. 2025	Konateľ

Úvod

Táto smernica predstavuje základné mechanizmy, zásady a usmernenia, ktoré spoločnosť Real Forest s.r.o. využíva na podporu biodiverzity pri adaptívnom hospodárení v lesoch, s cieľom zachovať alebo podporiť environmentálne hodnoty a minimalizovať riziká.

1. Dôvod existencie a potreby Smernice

Základným dôvodom pre existenciu tejto Smernice je požiadavka Slovenského štandardu **FSC-STD-SVK-01-2023 SK**, konkrétne PRINCÍP* 6: ENVIRONMENTÁLNE HODNOTY* A VPLYVY indikátor 6.1 Organizácia* posúdi environmentálne hodnoty* v hospodárskej jednotke* a hodnoty mimo hospodárskej jednotky*, ktoré sú potenciálne ovplyvnené hospodárskymi činnosťami. Toto hodnotenie sa vykonáva s takou úrovňou podrobnosti, rozsahom* a frekvenciou, ktorá je primeraná rozsahu*, intenzite* a riziku* hospodárskych činností a je dostatočná na účely rozhodovania o potrebných ochranných* opatreniach a na zisťovanie a monitorovanie* možných negatívnych vplyvov týchto činností. Smernica vychádza z prílohy C štandardu.

1. Monitoring stavu biotopov

Vykonáva sa v pravidelnom intervale min. 1x za 5 rokov za účelom vyhodnotenia stavu biotopov v spravovaných lesných porastoch. Za účelom hodnotenia sa vytvorí a každých 5 rokov aktualizuje vektorová vrstva s názvom „BIOTOPY“ s atribútmi „BIOTOP“, „STAV_BIOTOPU“, „VÝMERA“ a „POZNÁMKA“. A vektorová vrstva s názvom „NEGATÍVNE_JAVY“ s atribútom „JAV“ a POZNÁMKA“. V rámci týchto vrstiev sa pri terénnej pochôdzke priebežne, ale min. raz za 5 rokov zaznamenávajú prvky ktoré môžu negatívne ovplyvniť stav biotopu, najmä výskyt invázných druhov, chýbajúce dôležité prvky (mŕtve drevo), zmeny v druhovom alebo vekovom zložení ktoré negatívne vplývajú na celkový stav biotopu v zmysle aktualizovaného katalógu biotopov (Šuvada a kol, 2023) Vrstva „BIOTOPY“ sa archivuje min. do konca nasledujúcich dvoch opakovaní (10 - ročnej periódy).

2. Podpora biodiverzity ako súčasť adaptívneho lesného hospodárenia

- Použije sa vhodná technika, technológia a načasovanie pri všetkých lesníckych činnostiach v záujme ochrany alebo podpory biodiverzity.
- Ak je to možné využívajú sa prírodné procesy na podporu prípadne substitúciu hospodárskych činností (autoredukcia, kompetícia, prirodzená obnova).
- Chránia sa porastové okraje a iné prechodné spoločenstvá ako lokality spravidla s najväčšou biodiverzitou.

- Rešpektovanie súvislostí. Každé manažmentové opatrenie v lese spúšťa reťazec vplyvov prostredníctvom priamych aj nepriamych súvislostí. Preto je súčasťou rozhodovania analytické posudzovanie dopadov hospodárskych opatrení na stav lesných ekosystémov a ich základných zložiek.

3. Systém podpory hlavných podmienok (pilierov) biodiverzity

Spoločnosť Real Forest s.r.o. rozlišuje tri základné navzájom úzko prepojené zložky (pilieri) zdravého, stabilného a odolného lesného ekosystému a pri všetkých manažmentových opatreniach dbá na ich ochranu prípadne cielenú podporu. kvantitatívne a kvalitatívne parametre týchto zložiek (pilierov) sú tiež priamo úmerné potenciálnej biodiverzite.

3.1 pilier - pôda

Pri všetkých lesníckych činnostiach je kladený zvýšený dôraz na ochranu pôdy ako základnej podmienky biodiverzity a produkcie (napr. použitie biomasy nehrúbia ako výstelky pod kolesá ťažkej techniky, zamedzenie vzniku odkrytých plôch s priamym slnečným žiarením na lesnú pôdu, protierózne opatrenia a podobne).

3.2 pilier - voda

Pri všetkých lesníckych činnostiach sa kladie dôraz na ochranu a podporu vodozádržnej schopnosti lesa (v pôde, mŕtvom dreve, biomase), čoho výsledkom a zároveň hodnotiacim ukazovateľom je minimalizácia povrchového odtoku.

3.3 pilier - mŕtve drevo

Osobitne sa dbá na systematické zvyšovanie podielu mŕtveho dreva v lese k čomu výrazne prispieva systém mapovania a ochrany vybraných kategórií stromov (minimálne 7 na ha) a mikrolokalít vysokej environmentálnej hodnoty (nášľapné kamene).

Do podnikového GIS sú priebežne ale hlavne v rámci monitoringu zaznamenávané a následne chránené stromy vysokej biotopovej hodnoty a to najmä:

- a. dutinové a hniezdne stromy
- b. stromy v určitom štádiu rozkladu alebo inak hospodársky znehodnotený
- c. prestárlé a výrazne nadrozmerné jedince
- d. pôvodné, stanovištne vhodné dreviny s ojedinelým výskytom v danej lokalite
- e. habitatovo zaujímavé stromy s vysokou estetickou alebo kultúrnou hodnotou

Za účelom mapovania stromových mikrohabitatov sa využije metodika v zmysle autorov Bütler et al. (2024).

Okrem jednotlivých stromov sú v podnikovom GIS zaznamenávané aj celé mikrolokality (nášľapné kamene) na miestach zvýšenej biodiverzity. Jedná sa o rôzne terénne depresie, skalné útvary, koncentrovanejšie mŕtve drevo, skupiny prestárlych stromov, podmáčané miesta a iné ekologicky hodnotné lokality a mikrostanovišťa.

Biomasa nehrúbia ostáva v lese voľne rozložená na ploche, uložená do hromád alebo je využitá priamo v poraste na potreby ochrany pred zverou, prípadne na rôzne pôdoochranné a vodozádržné opatrenia.

Platí pravidlo, čo nie je ekonomicky zaujímavé, nepredstavuje bezpečnostné a fytosanitárne riziko, ponechať v lese.

Použité zdroje:

Bütler r., Iachet t., Krumm F., Kraus D., Larrieu I. (2024) Field Guide to Tree-related Microhabitats. Descriptions and size limits for their inventory in temperate and Mediterranean forests. Birmensdorf, Swiss Federal Institute for Forest, Snow and Landscape Research WSL. 64 p. Second, revised edition

Šuvada, R. (ed). 2023. Katalóg biotopov Slovenska. Druhé, rozšírené vydanie. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 511 p.